

Стан формування електронного уряду в Україні

*Тележенко Б. О., студент I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
Науковий керівник – Чередниченко В. Б., ст. викладач Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Електронне урядування (e- Government)) - це така побудова державного управління, яка шляхом широкого застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) забезпечує якісно новий рівень відкритої взаємодії держави та суспільства, надання он – лайн повного комплексу державних послуг для всіх категорій громадян та суб'єктів господарювання. Впровадження електронного урядування є складним процесом, що вимагає вирішення цілого комплексу взаємозалежних політичних, наукових, правових, адміністративних і технологічних проблем та значних фінансових витрат і певного часу.

У формуванні державної політики розвитку інформаційного суспільства виділяють два етапи. На першому етапі (1998 -2006 р.р.) прийняті закони України "Про Національну програму інформатизації", "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про електронний цифровий підпис", програму "Електронна Україна", низку актів уряду. Вони започаткували формування нормативно-правової бази інформатизації, а саме побудову: державної телекомунікаційної системи, системи національних інформаційних ресурсів, інформатизацію стратегічних напрямків розвитку економіки, безпеки та оборони, соціальної сфери тощо.

На другому етапі були прийняті закони України "Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки" [1], "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", а також сукупність інших нормативно-правових актів, спрямованих на конкретизацію та деталізацію вищевказаних законів.

В організаційному плані на першому етапі була створено Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України, яке в подальшому в ході реорганізації органів державної влади перетворилося у Державний департамент в структурі Міністерства транспорту та зв'язку. В державних органах влади для реалізації завдань інформатизації було сформовано відповідні структурні підрозділи. Координація діяльності органів державної влади була недостатньо ефективною, і, як наслідок, відомчі інформаційні системи розроблялися без додержання загальних вимог до взаємодії, формати та стандарти даних не узгоджувалися, інформаційні ресурси органів державної влади формувалися хаотично та не обліковувалися. На цьому етапі планувалося розробка національних стандартів в сфері інформатизації, створення національних геоінформаційних та пошукових систем, потужних інформаційних ресурсів, створення системи захисту інформації, розбудова індустрії програмного забезпечення. Наукові розробки цього етапу стосуються в основному технологічних питань побудови інформаційних систем і не розглядають питання теоретичного обґрунтування принципів обробки інформації, оцінки її якості, не вирішують питання послідовної та узгодженої реалізації завдань побудови інформаційного суспільства.

На другому етапі утворено Держкомінформатизації, як центральний орган виконавчої влади, якому делеговано повноваження координації діяльності інших центральних відомств з реалізації завдань побудови інформаційного суспільства та впровадження електронного урядування, яке можна розглядати з декількох позицій.

Так, Електронне урядування у складі державного управління розвитком інформаційного суспільства можна розглядати як нову модель державного управління, яка здатна надати відносинам влади, бізнесу і громадян характер взаємодії та взаємосприяння з метою розбудови сучасного демократичного суспільства. Це засіб, інструмент, сучасна управлінська технологія й, водночас, ідеологія здійснення управління справами суспільства, виконання зобов'язань і надання електронних державних послуг особі, громадянину, підприємству, організації чи установі різних форм власності. Електронне урядування як концепція реформування публічного демократичного управління, оскільки за допомогою використання ІКТ здійснюється створення європейських публічних адміністрацій та поліпшення радикальним чином їхньої роботи зі своїми клієнтами, як з громадянами, підприємствами, так і з іншими публічними адміністраціями. Крім того, електронне

урядування наразі є основним засобом для здійснення та досягнення вищої мети державної політики – сприяти розвитку кожної людини та її добробуту.

Електронне урядування побудоване як сукупність двох взаємопов'язаних підходів. По-перше, це бізнес-модель, адаптована до сучасних потреб та прийнята з боку підприємницького сектора, сутність якої полягає в отриманні конкурентних переваг завдяки реалізації безперервного процесу удосконалення основних повноважень публічних адміністрацій та реорганізації їх внутрішніх адміністративних процесів. По-друге, це використання широкого спектру ІКТ. При цьому мова йде не про інформатизацію наявної моделі державного управління, а про використання можливостей ІКТ для переходу до нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

Стратегічні завдання з розвитку електронного урядування необхідно визначити відповідно до тих переваг, які надають ці технології у розвитку суспільства та держави: забезпечення прав громадян на доступ до всіх видів відкритої державної інформації, що має індивідуальну та суспільну значимість; залучення громадян до участі у формуванні рішень на усіх рівнях урядування; вдосконалення технології державного управління, тощо.

Впровадження електронного урядування є не самоціллю, а передусім засобом підвищення ефективності на основі докорінної перебудови роботи державних органів. Сама концепція електронного урядування орієнтована на задоволення потреб громадянина. Електронний уряд не є простим механізмом скорочення витрат або підвищення ефективності. Скоріше це ініціатива, направлена на поліпшення життя пересічних громадян.

Реалізація технологічних рішень електронного урядування вимагає певної адаптації системи державного управління до нових умов функціонування. З одного боку роль органів влади повинна бути переглянута з наближенням їх діяльності до умов ринку, конкуренції та обслуговування громадян. Нова концепція управління публічного менеджменту змінює роль держави та делегує частку управлінських функцій громадам та громадянам. З іншого боку залишає за собою функції щодо захисту прав та свобод громадян, контролю за додержанням норм та вимог чинного законодавства. В цих умовах державне управління стає більш гнучким. Встановлюються нові зв'язки між владою, громадянським суспільством та бізнесом. Державні органи повинні інформувати суспільство щодо поточного стану справ у державі, забезпечувати можливість участі громадян в обговоренні питань розвитку та проектів рішень з різних напрямків життєдіяльності.

Звичайно виділяють три рівні реалізації моделі Електронного уряду. «Уряд - громадянам» (Government 2 Citizens, G2C) - це організація зворотного зв'язку з громадянами, надання типової інформації, довідок, форм. Бюджет заощаджує при цьому значні ресурси на адміністрування типових процедур, а громадяни - час і свої гроші.

«Уряд - бізнесу» (Government 2 Business, G2B) – це автоматизація податкових та інших виплат, проведення електронних тендерів на постачання продукції тощо. «Уряд - уряду» (Government 2 Government, G2G) - автоматизація відносин і документообігу між відомствами, об'єднана інформаційна система, що забезпечує керування роботою державного апарату, координацію діяльності центральних управлінь і територіальних підрозділів; ведення внутрішнього діловодства, взаємодія органів державної влади з використанням електронного документообігу та цифрового підпису [2].

Для здійснення управління необхідно визначити цілі управління та конкретні завдання, які планується досягти на певному етапі розвитку інформаційного суспільства. Цілі та завдання повинні бути представлені конкретними показниками (індикаторами) стану інформаційного суспільства. Сьогодні цілі та очікувані результати розвитку інформаційного суспільства мають нечіткий характер (наприклад, підвищення рівня демократії, посилення економічного росту, посилення ролі громадськості в управлінні), не конкретизовані та не мають конкретних вимірів.

Сьогоднішній стан системи управління розвитком інформаційного суспільства в Україні характеризується наявністю тільки окремих її складових, певною хаотичністю розвитку. З метою підвищення ефективності державного управління впровадженням електронного урядування необхідно здійснити такі основні заходи [3]: визначити конкретні цілі та завдання електронного урядування; розробити систему показників оцінки стану впровадження електронного урядування; забезпечити зворотній зв'язок; підвищити координацію діяльності всіх органів державної влади та

місцевого самоврядування; здійснити дійове науково - методичне, організаційно - технічне, інформаційно - аналітичне, нормативно - правове, ресурсне забезпечення впровадженню електронного урядування.

На сьогодні держава Україна має достатній науковий потенціал, підготовлених фахівців, розвинену технічну базу та засоби комунікації для повноцінної реалізації концепції Електронного урядування.

Література:

1. Основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007- 215 роки : закон України від 09.01.2007 № 537-V // Відомості Верховної Ради України від 23.03.2007 — 2007 р., № 12, стор. 511. ISSN 0320-7978.

2. Електронний уряд. [Електронний ресурс]. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.

3. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.09.2011 № 1014-р. [Електронний ресурс] <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 114-116.